



Årsmelding frå hovudstyret
2008

Årsmelding frå hovudstyret 2008

Hovudstyret har den utøvande og rådgivande styringsmakta etter sentralbanklova. Det leier verksemda i banken og forvaltar midlane.

Hovudstyret arbeider for å realisere bankens mål og verdier med særleg vekt på å oppnå prisstabilitet, finansiell stabilitet og ei trygg og effektiv kapitalforvaltning som skapar meirverdi i forvaltninga.

Uroa i finansmarknadene og utviklinga av finanskrisen hausten 2008 slo sterkt inn i alle desse kjerneoppgåvene i banken og prega i stor grad verksemda i hovudstyret gjennom året. Hovudstyret er særleg oppteke av at den interne kontrollen og risikostyringa i banken er fullgod i alle deler av verksemda. Sjå nærare om desse forholda i omtala av pengepolitikken, finansiell stabilitet og kapitalforvaltninga og i avsnittet «risikostyring og internkontroll».

Hovudstyret heldt 17 møte i 2008 og behandla i alt 180 saker mot 139 året før. I tillegg til dei ordinære hovudstyremøta er det halde fleire fagseminar om banken sine kjerneoppgåver.

Pengepolitikken og finansiell stabilitet

Pengepolitikken og arbeidet med finansiell stabilitet har møtt store utfordringar i 2008. Dei internasjonale finansmarknadene hadde vore prega av uro sidan 2007, og i løpet av hausten i fjor spreidde problema som oppstod i det amerikanske banksystemet seg til dei fleste marknader og land. Etter at den amerikanske investeringsbanken Lehman Brothers gjekk konkurs 15. september 2008 forsvann tilliten mellom bankane nesten heilt. Uroa utvikla seg til ei internasjonal finanskrisa. Både internasjonalt og i den norske marknaden vart bankane svært redde for å låne ut pengar til andre bankar. Til tider fungerte ikkje pengemarknaden, og pengemarknadsrentene låg på nivå langt over sentralbankane sine styringsrenter. Auka finan-

sieringskostnader førte til at bankane auka utlånsrentene sine. Bankane blei òg meir opptatt av å verne om eigenkapitalen sin og med det meir forsiktige med å gi lån til føretak og hushald. Kredittkanalane tørka inn. Aksjekursane og olje- og råvareprisar fall markert. Verdsøkonomien gjekk inn i ein kraftig nedgangskonjunktur. Det vart klart at dei realøkonomiske konsekvensane av finanskrisa kom til å bli store og langvarige også for Noreg. Utsiktene for aktiviteten og prisveksten i norsk økonomi var markert svekka. Utsiktene for finansiell stabilitet var og svekka, og uvisse om utviklinga framover var uvanleg stor.

Det operative målet for pengepolitikken er ein årsvekst i konsumprisane som over tid er nær 2,5 prosent. Sett over fleire år har prisveksten vore låg og stabil og halde seg ganske nær, men noko under målet. Ved inngangen til 2008 var den underliggende inflasjonen vurdert å vere mellom 1¼ og 2½ prosent. Ved utgangen av året var den om lag 2¾ prosent, men på veg ned.

Renteavgjerdene og endringane i Noregs Banks renteprogosar gjennom året speglar at dei økonomiske utsiktene forverra seg brått hausten 2008. Fram til då hadde norsk økonomi vore prega av høg kapasitetsutnytting og sterk og tiltakande prisvekst. Frå midten av september blei norsk økonomi utsett for store negative forstyringar. Frå oktober til desember vart styringsrenta sett ned med 2,75 prosentepingar til 3,00 prosent. I rentesetjinga vart det teke omsyn til påslag i pengemarknadsrentene, bankane sine andre finansieringskostnadar og bankanes innskots- og utlånsrenter. Det vart lagt vekt på å framskunde nedgangen i styringsrenta, slik at utlånsrentene til hushald og føretak etter kvart kunne bli redusert. Den låge styringsrenta skal motverke dei negative verknadene ein kan få på realøkonomien og prisveksten som følgje av vanskaner i finanssystemet.

Noregs Bank har i tillegg kome med mange tiltak retta direkte mot finansinstitusjonane og marknadene.

For å betra kredittflyten i finanssektoren og dermed dempa verknadane av finanskrisa sette Noregs Bank i verk ei rekkje tiltak for å auka likviditeten i banksystemet. Noregs Bank har som andre sentralbankar utvida tilbodet av lån direkte til bankane. Dei norske bankane fekk gjennom det meste av året tilført større volum av kortsiktede lån enn det som har vore vanleg. Hausten 2008 blei



tilbodet utvida til å omfatte F-lån med lengre løpetid, i november med opp til to års løpetid. Noregs Bank har òg tilført bankane likvide midlar i amerikanske dollar. Noregs Bank inngjekk i september 2008, på linje med fleire andre sentralbankar, ein kredittavtale med Federal Reserve der Noregs Bank kan trekkje opptil 15 milliardar dollar. Låna frå Noregs Bank krev at bankane stiller verdipapir som pant. Reglane for kva Noregs Bank er villig til å ta imot som pant blei endra fleire gonger i 2008.

For å letta bankane si tilgang til finansiering, har Noregs Bank medverka til å få i stand ei byteordning der bankane får låne statspapir mot at staten får låne obligasjonar med førerett frå bankane. Desse byta skjer gjennom auksjonar der bankane tilbyr ei godtgjersle for bytet. Noregs Bank held desse auksjonane og gjer arbeidet med å godkjenne obligasjonane som staten tek imot. Ved utgangen av året hadde bankane fått låne statspapir for om lag 43 milliardar kroner. Bankane kan selje statspapira, nytte dei som pant for innlån eller halde dei som ein reserve til seinare bruk. Noregs Bank administrerar ordninga på oppdrag frå staten.

Dei omfattande tiltaka frå staten og Noregs Bank førte til at marknaden for lån mellom bankane mot slutten av året fungerte betre enn tidlegare på året. Renta for bankane sine kortsiktige lån til kvarandre låg nærare styringsrenta. Men rentepåslaget var framleis høgare enn det som har vore normalt dei siste åra. Bankane hadde ved utgangen av 2008 uvanleg store innskot i Noregs Bank. Bankane er blitt meir tilbakehaldne med å gi lån. Mot

slutten av året la Noregs Bank fram eit forslag om å styrke soliditeten i bankane.

Det sentrale oppgjerssystemet blei òg utsett for prøvar i løpet av året i samband med Lehman Brothers-konkurrense og at to islandske bankar i Noreg måtte innstille verksemda si. Lehman deltok som fjernmeklar på Oslo Børs, og Glitnir og Kaupthing tok direkte del i oppgjeret mellom bankane. Desse situasjonane blei handsama utan at det skapa vanskar for dei andre deltakarane i betalingsoppgjeret.

Noregs Bank inngjekk i mars 2006 avtale med det italienske selskapet SIA SSB om levering av nytt oppgjerssystem. Saman med bankane har Noregs Bank førebudd innføringa ved mellom anna omfattande testing av – og opplæring i – det nye systemet. Systemet skal etter planen vere i bruk frå april 2009.

Kapitalforvaltninga

Noregs Bank forvaltar Statens pensjonsfond – Utland på vegner av Finansdepartementet. Banken forvaltar også valutaresevane sine, som inneheld tre delporteføljor; investeringsporteføljen, pengemarknadsporteføljen og petrobufferporteføljen. Endeleg forvaltar banken Statens petroleumforsikringsfond på vegner av Olje- og energidepartementet. Ved utgangen av 2008 forvalta Noregs Bank midlar for til saman 2 544 milliardar kroner i dei internasjonale kapitalmarknadene.

2008 blei eit svært krevjande år for kapitalforvaltninga

i Noregs Bank. Den finansielle krise som vart utløyst sommaren 2007 med fall i prisane på verdipapir utferda mot pant i amerikanske bustadlån med låg kredittkvalitet, utvikla seg i løpet av 2008 til ei grunnleggjande tillitsskrise i det internasjonale finansielle systemet. Både aksjemarknadene og rentemarknadene opplevde uvanleg store daglege svingingar i periodar.

Aksjemarknadene fell stekt i 2008, og var hovudårsaka til stor negativ avkastning i valutareservane og i Statens pensjonsfond – Utland målt i ei valutakorg som svarer til samansetninga av referanseindeksen for kvar portefølje. Ved utgangen av 2008 var Pensjonsfondets marknadsverdi 2 275 milliardar kroner og marknadsverdien for investeringsporteføljen 179 milliardar kroner.

Sidan 1997 har Pensjonsfondet hatt ei gjennomsnittleg realavkastning på 1,0 prosent per år etter frådrag for forvaltingskostnader, mens investeringsporteføljen har hatt ei tilsvarende årleg realavkastning på 1,4 prosent sidan 1998.

Den aktive forvaltninga gav negative resultat i 2008. I Pensjonsfondet var den faktiske brutto avkastninga 3,4 prosentpoeng lågare enn avkastninga på den referanseporteføljen som Finansdepartementet har definert. Sidan 1998 har den gjennomsnittlege meiravkastninga per år vore på -0,04 prosentpoeng. For investeringsporteføljen i valutareservane blei det i 2008 oppnådd ei brutto mindrevkastning på 4,0 prosentpoeng.

Risikorammene i forvaltninga er fastsett med utgangspunkt i ein risikobasert modell under såkalla normale marknadsforhold. Etersom marknadssvingingane sidan sommaren 2007 har vore langt frå normale, har modellen vore mindre treffsikker enn tidlegare. For siste år synest det som om modellert relative risiko i pensjonsfondet og valutareservane har underestimert den faktiske risikoen i porteføljen. Mot slutten av 2008 var den relative risikoen slik den er målt i modellen, i korte periodar utanfor dei grensene som Finansdepartementet har fastsett for Pensjonsfondet. Hovuddelen av aukinga i målt relativ risiko skuldast endringar i marknadene, særleg absolutte marknadssvingingar og samvariasjon mellom ulike investeringsstrategiar, og ikkje auke i fondets aktive risikotaking. Noregs Bank har hatt ein dialog med Finansdepartementet om denne saka.

I 2007 fastsette hovudstyret ein strategiplan for utvik-

ling av kapitalforvaltninga fram til 2010. Denne planen blei oppdatert i 2008, der særleg formålet var å søke meir diversifisering i den interne forvaltninga og å gjere betre bruk av eksterne forvaltarar. Forvaltninga i NBIM er nå delt inn i fleire strategiske satsingsområde samanlikna med to tidligare. Hovudmåla i planen er som før å skape monaleg meirverdi ved aktiv forvaltning av statens og Noregs Banks finansformue i utlandet, ivareta eigarane sine langsiktige finansielle interesser ved aktiv selskapsstyring og setje ut i livet eigarane sin strategi for forvaltninga på ein kostnadseffektiv, trygg og tillitvekkjande måte.

Hovudstyret har dei siste åra hatt aukande merksemd på oppfølging av kapitalforvaltninga i Noregs Bank. I 2008 fastsette styret ein ny stillingsinstruks og eitt nytt investeringsmandat for leiaren av bankens avdeling for kapitalforvaltning, Norges Bank Investment Management (NBIM). NBIM står i ei særstilling i høve til dei vanlege sentralbankoppgåvene, og særleg gjeld dette for forvaltninga av Statens pensjonsfond – Utland. Dette er eit oppdrag som er tildelt Noregs Bank gjennom særskild lov og avtale med Finansdepartementet. Den nye stillingsinstruksen klargjer ytterlegare det ansvaret som særleg er pålagt leiar av NBIM. Investeringsmandatet til leiar for NBIM fastsett, innanfor dei investeringsrammer som er fastsett av porteføljanes oppdragsgivarar, utfyllande rammar for dei einskilde porteføljar når det gjelder investeringsunivers og innskrenkingar, delegasjon av forvaltingsfullmaktar og rapportering. Investeringsmandatet beskriver vidare den risikoprofil som hovudstyret fastsett for forvaltninga, medrekna prinsipp og parameter for styring og måling av risiko og krav til rapportering.

Hovudstyret har fastsett retningslinjer for eigarskapsutøving i aksjeporteføljane, som utfyller Finansdepartementet sine retningslinjer for porteføljen i Pensjonsfondet. Hovudoppgåva til Noregs Bank er todelt: For det første skal eigarskapsrettar takast vare på og brukast for å sikre og bygge finansielle verdiar for framtidige generasjonar. Målet er ei høg langsiktig absolutt avkastning i fonda under forvaltning. For det andre skal Noregs Bank søkje å medverke til ein høg etisk, sosial og miljømessig standard i dei selskapa der vi har investert, og ved det også til ei berekraftig finansiell utvikling på lang sikt. Det blir lagt vekt på at Noregs Bank sine prinsipp for eigarskaps-



utøving skal vere kjende i dei føretaka der banken eig aksjar, og at styra i føretaka arbeider i samsvar med internasjonalt respekterte prinsipp for god verksemdsstyring. Eigarskapsutøvinga i Noregs Bank er forankra i prinsippa uttrykte i FN's Global Compact, OECDs prinsipp for eigarskapsstyring og multinasjonale selskap, attåt FN's nye «Principles for Responsible Investment» (UN-PRI) som Noregs Bank har underteikna og vore med på å utvikle. Noregs Bank stemmer på generalforsamlingane i dei aller fleste av selskapa i porteføljane.

Hovudstyret fastset retningslinjer for forvaltninga av valutaresservane. Referanseporteføljor blir brukte som utgangspunkt for å styre risikoen og måle resultatane av den operative forvaltninga. Investeringsporteføljen utgjer den største delen av valutaresservane. Mot slutten av 2008 var aksjedelen i investeringsporteføljen så låg at det var naudsynt å justere porteføljen slik at aksjedelen kom tilbake til den strategiske vekt på 40 prosent.

Dei andre delporteføljane i valutaresservane, penge-marknadsporteføljen og petrobufferporteføljen, er mindre. Hovudstyret vedtok i 2008 å auke storleiken på penge-marknadsporteføljen.

Finansdepartementet har óg fastsett etiske retningslinjer for Pensjonsfondet sine investeringar. Eit eige etikkråd gir Finansdepartementet råd om korleis retningslinjene for negativ filtrering og uttrekk av selskap frå investeringsuniverset skal praktiserast. Hovudstyret har fastsett tilsvarende reglar for filtrering og uttrekk i valutaresservane. Finansdepartementet heldt i 2008 ei offentleg

høyring for å evaluere dei etiske retningslinjene, og Noregs Bank melde inn sitt syn på desse.

Noregs Bank gir ut ei eige melding om forvaltninga av Statens pensjonsfond – Utland.

Organisasjon og personale

Ressursbruk og omstillingar

Noregs Banks verksemd vert leia frå hovudkontoret i Oslo og har kontor i London, New York og Shanghai. Hovudstyret legg vekt på at sentralbanken skal utføre oppgåvene sine med høg kvalitet og til låge kostnader. Verksemda skal vere veldriven, prega av høgt etisk medvit og i samsvar med beste internasjonale praksis. Banken skal vise vilje og evne til endring.

Banken har dei seinare åra konsentrert verksemda om kjerneoppgåvene pengepolitikk, finansiell stabilitet og kapitalforvaltning attåt drifts- og støtteoppgåver knytte til desse funksjonane. Dette har resultert i store omstillingar. I 2008 blei den sentrale IT-driftsfunksjonen utkontraktert. Vidare er planer for reduksjon av dei sentrale stabs- og støttefunksjonane i banken fram mot 2010 oppdatert.

Talet på tilsette er redusert med om lag 600 frå siste del av 1990-talet. Det har skjedd samtidig som ressursbruken er auka innanfor bankens kjerneområde. I kapitalforvaltninga har det vore ein markant auke i talet på tilsette dei siste åra. Det kjem særleg av den sterke veksten i forvaltingskapitalen i Statens pensjonsfond – Utland.



Talet på fast tilsette i kapitalforvaltninga ved utgangen av 2008 var 217 mot 178 året før. Det vil også i åra framover bli ein vekst i talet på tilsette i denne delen av verksemda. Dette skal styrke kontroll- og støttefunksjonane, og samstundes forberede banken på dei utfordringar som vil komme med sterk vekst i kapital under forvaltning og inkludering av nye aktivaklasser. Ved utgangen av 2008 var det i alt 549 tilsette i Noregs Bank, mot 528 ved utgangen av 2007.

Noregs Bank bruker personalpolitiske tiltak for å gjera omstillingane i banken lettare for dei tilsette. I perioden 1999 til utgangen av 2008 blei det inngått i alt 338 avtalar om avgang. I 2008 fekk 4 medarbeidarar i ulike delar av banken innvilga søknad om slik avgang, mot 22 året før. I rekneskapan er det sett av 114 millionar kroner til å dekkje framtidige utbetalingar knytte til omstillingane.

Det er inngått avtale med Kredittilsynet om utleige av store delar av areala som blei ledige i hovudkontorbygget etter at verksemda ved seteltrykkjeriet vart avvikla i 2007. Leigeavtalen føreset ei omfattande ombygging. Blant anna blir dei tidlegare industrilokala til seteltrykkjeriet no bygde om til kontorlokale. Ombygginga, som har vore meir teknisk krevjande enn forventa, skal stå ferdig mot slutten av 2009. Prosjektet skal gjennomførast innafor ei samla ramme på om lag 400 millionar kroner, som tidlegare er løyvd av representantskapet

Likestilling

Kvinnedelen i Noregs Bank samla er 38 prosent. I 2008 var rekrutteringsdelen av kvinner til faste stillingar 32 prosent. Ved utgangen av 2008 var 7 prosent av dei fast tilsette på deltid, hovudsakleg kvinner. Kvinnedelen er høgare i dei låge stillingskategoriane enn i leiarstillingar og konsulent/rådgivarstillingar. I bankens likestillingsprogram er det sett måltal for kvinnedelen i ulike stillingskategoriar. Ved utgangen av 2008 var delen kvinner i leiarstillingar 32 prosent. Målet for gruppa er 40 prosent. Hovudstyret legg vekt på at det ikkje skal vere forskjellar i løn som kan vere grunna på kjønn. Ei samanlikning viser at løna til kvinnelege leiarar i Noregs Bank i gjennomsnitt var 85 prosent¹ av løna til mannlige leiarar. For konsulent- og rådgivargruppa var prosenten 86 prosent. Forskjellane kan ein i all hovudsak forklare med at det er få kvinnelege søkjarar til enkelte stillingar i kapitalforvaltninga der løna ofte er høgare enn i andre delar av banken, og at talet på kvinner i rådgivargruppa elles i banken er lågare enn menn.

Det blir arbeidd for å auke kvinnedelen i leiarstillingar og konsulent/rådgivarstillingar ved å søkje etter kvinnelege kandidatar til ledige leiarstillingar, både eksternt og internt. Kvinner får leiartrening gjennom prosjektleiarstillingar og fungering i leiarstillingar ved vakansar som oppstår. Så langt praktisk mogleg blir arbeidssituasjonen lagd til rette for småbarnsforeldre gjennom fleksibel arbeidstid og heime-PC.

Hovudstyret følgjer utviklinga i likestillingsarbeidet

¹ Eksklusive områdedirektørar. Løn for denne gruppa er vist i note 8 i Noregs Banks årsrekneskap for 2008



i Noregs Bank gjennom regelmessig rapportering frå administrasjonen.

Helse, miljø og tryggleik

Noregs Bank har inngått avtale om å vere inkluderande arbeidslivverksemd. I 2008 var sjukefråveret 2,9 prosent av det totale talet på arbeids dagar, mot 3,9 prosent i 2007. Av dette utgjorde langtidsfråvêr (16 dagar eller meir) 1,7 prosent, mot 2,6 prosent i 2007.

Etter bankens Arbeidsmiljø- og samarbeidsutvals vurdering er arbeidsmiljøet og samarbeidsklimaet godt. Det fysiske arbeidsmiljøet synes å vere sær s godt tatt vare på, og bedriftshelsetenesta stiller til rådvelde hjelpemidlar og verneutstyr ved behov. Utvalet blir regelmessig orientert om resultatane av helse-, miljø- og tryggleiksundersøkingane i banken.

Auka arbeidsoppgåver i samband med uroa i finansmarknadene har i stor utstrekning vært løyst ved interne omprioriteringar. Samstundes har uroa ført til ekstraordinær arbeidsbelastning på nøkkelpersonar. Hovudstyret er medviten om at dette kan utgjere ein risikofaktor.

Hovudstyret legg stor vekt på at tryggleiken er fullgod i alle delar av verksemda. Målet er å verne liv og helse for dei tilsette og samarbeidspartnarar og sikre dei store verdiane som banken forvaltar. Det har ikkje vore registrert alvorlege personskader eller ulukker i verksemda i 2008. Noregs Bank har ingen vesentleg påverknad på det ytre miljøet.

Intern kontroll og risikostyring

Intern kontroll og risikostyring er vesentleg for verksemda banken driv, og er ein integrert del av det ordinære linjeansvaret og leiingssystemet i banken. Det er sette i verk prosesser for å finne, måle og overvake alle dei viktigaste risikoane som Noregs Bank er eksponert mot. Dei fire viktigaste områda er marknadsrisiko, kreditrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. Krava til styring og måling av desse er mellom anna nedfelt i Finansdepartementets utvida retningslinjer for Statens pensjonsfond – Utland.

Hovudstyret fastsette i 2001 dei overordna prinsippa for intern kontroll i Noregs Bank. Prinsippa er utvikla med utgangspunkt i internkontrollforskrifta frå Kredittilsynet som gjer klarare ansvar, samt krev dokumentasjon og stadfesting av den interne kontrollen.

Noregs Bank definerer intern kontroll som alle tiltak, ordningar, system mv som medverkar til at banken når måla sine. Det blir sett krav til utføring og dokumentasjon av risikoanalysar og kontrolltiltak. Hovudstyret får årleg melding om risikobiletet og kvaliteten i den interne kontrollen for dei enkelte verksemdsområda. Noregs Bank Investment Management rapporterer oftare. Elles rapporterast det ved behov eller særskilde hendingar.

Utviklinga, særleg innanfor forvaltninga av Statens pensjonsfond – Utland, men også i dei andre kjerneoppgåvene til banken, medfører auka operasjonell risiko og omdømmerisiko. Dette stiller banken og dei styrande

organa overfor store utfordringar.

I 2007 vart det oppretta ein revisjonskomité og ein særskilt internrevisjon under hovudstyret. Komiteen består av tre av dei eksterne medlemmene i hovudstyret. Den er i første rekkje eit saksførebuande organ for hovudstyret på utvalde område; i hovudsak knytt til styret sine tilsynsfunksjonar og ansvar for risikostyring og kontroll. Den særskilte internrevisjonen med seks tilsette er også fagleg lagd under hovudstyret og er sekretariat for revisjonskomiteen. Revisjonskomiteen og internrevisjonen er etablerte i forståing med representantskapet, men rører elles ikkje ved representantskapets kompetanse og ansvar etter sentralbanklova for å føre tilsyn med drifta av banken og for organiseringa av sentralbankrevisjonens verksemd.

I 2008 vart arbeidet med å styre operasjonell risiko utvikla vidare. Det blei òg starta opp eit arbeid med å innføre nye og betre måtar å styre operasjonell risiko på. Arbeidet held fram i 2009. For meir informasjon om risikostyring i kapitalforvaltninga vises det til noteopplysningar.

Etiske reglar

Ein føresetnad for at Noregs Bank skal kunne fylle oppgåvene sine, er at omverda har tillit til at banken gjer dette på ein sakleg og uavhengig måte. Hovudstyret legg særleg vekt på at dei tilsette i banken på alle område opptre med nødvendig etisk medvit. Hovudstyret har derfor fastsett etiske reglar for dei tilsette for å førebygge at nokon utnyttar stillinga si til å oppnå urettkomne fordelar for seg sjølv eller andre eller opptre illojalt overfor banken, seinast endra i 2008. Det er også fastsett etiske reglar for medlemene av hovudstyret, jf. Finansdepartementets forskrift 7. august 2000 om forholdet til andre kredittinstitusjonar og bedrifter for medlemmer av hovudstyret i Noregs Bank, seinast endra i 2007. Hovudstyret fastsette hausten 2007 særskilte retningslinjer for intern varsling om kritikkverdige forhold i Noregs Bank, som oppfølging av nye reglar i arbeidsmiljølova. Hovudstyret har i desember 2008 fastsett reviderte rutinar for handsaming av kjenslevar informasjon i høve til marknaden. I samband med oppfølginga av regelverket om kvitvasking er det ikkje rapportert om mistenkelege transaksjonar til Økokrim i 2008.

Utgreining om rekneskapen

Representantskapet vedtok Noregs Banks rekneskapsprinsipp i sitt møte 13. desember 2007. Disse prinsippa er lagt til grunn ved utarbeiding av årsrekneskapen.

Netto internasjonale reservar er den dominerande eigendelen i Noregs Bank, når ein ser bort frå Statens pensjonsfond – Utland, som ikkje har innverknad på resultatet for Noregs Bank. Noregs Bank har ei rentefri gjeld i form av setlar og mynt i omløp. I tillegg har banken óg innanlandske innskott frå staten og bankar. Denne samansetninga av balansen vil normalt gi ei positiv avkastning over tid. Dette kjem særleg av at banken har ein eigenkapital i tillegg til gjeld i form av setlar og mynt i omløp. Blant egedelane har banken i hovudsak plasseringar som gir avkastning.

Men det forholdet at egedelane hovudsakleg er plasserte i valuta og gjelda er i norske kroner, gir ein valutakursrisiko som krev tilstrekkeleg eigenkapital.

Inntektene til Noregs Bank er i hovudsak renter og eventuelle netto kursvinstar frå plasseringar i valuta. Kursvinstar har opphav i valutakursendringar, aksjekursendringar og renteendringar som påverkar obligasjonskursane. Resultatet for Noregs Bank vil avhenge av utviklinga i desse parametrane, og det kan gi store årlege svingingar i resultatet.

For 2008 viser resultatet for Noregs Bank eit overskot på 3,3 milliardar kroner, mot eit underskot på 17,6 milliardar kroner i 2007. Svekkinga av den norske krona mot dei fleste hovudvalutaene i valutaresservane har medført at valutabehaldninga rekna om til norske kroner viser kursregulering på valuta ein gevinst med i alt 63,5 milliardar kroner i 2008, mot 26,9 milliardar kroner i gevinst i 2007. Gevinstar som skriv seg frå svekka kronekurs verkar ikkje inn på den internasjonale kjøpekrafta for valutaresservane.

Kursendringa i dei internasjonale verdipapirmarknadene i 2008 har medført at verdiendring finansielle instrument viser eit tap på 54,3 milliardar kroner, mot eit tap i 2007 på 3,7 milliardar kroner. Renteinntekter og utbyte av plasseringar i utlandet utgjer 12,6 milliardar kroner, som er 2,9 milliardar kroner mindre enn i 2007.

Renter betalte til statskassa var 6,3 milliardar kroner i 2008. I 2007 utgjorde totale rentekostnader til statskassa 6,5 milliardar kroner.



Kursreguleringsfondet var på 55,5 milliardar kroner ved utgangen av 2007. Etter resultatdisponering for 2008 utgjør kursreguleringsfondet 58,9 milliardar kroner. Finansdepartementet har fastsett kor mykje Noregs Bank kan setje av til kursreguleringsfond for å møte endringar i valutakursar og verdipapirprisar (jf. omtale under disponering av årsresultatet). Kursreguleringsfondet ville, dersom det skulle reflektert forholdstala i retningslinjene for avsetning og resultatdisponering, vore på 105,4 milliardar kroner.

Den totale balansen for Noregs Bank er på 2 828,5 milliardar kroner. Statens pensjonsfond – Utland er integrert i rekneskapen for Noregs Bank og utgjør om lag 80 prosent av balansen. Statens pensjonsfond – Utland sitt kroneinnskott er ein gjeldspost for Noregs Bank, og utgjør ved utgangen av året 2 273,3 milliardar kroner. Motverdien av kroneinnskottet blir investert av Noregs Bank i ein øymerkt portefølje i utlandet. Oppnådd avkastning på den internasjonale porteføljen vert tilført kronekontoen i fondet. Kostnadene Noregs Bank har ved forvaltninga av Statens pensjonsfond – Utland blir dekte av Finansdepartementet innanfor ei øvre grense. Detaljert rekneskapsinformasjon om Statens pensjonsfond – Utland finnast i note 29.

Sjå nærare omtale i årsrekneskap for 2008, som inkluderer resultatrekneskap, balanse og tilleggsinformasjon i notar.

Disponering av årsresultatet

Med heimel i sentralbanklova av 24. mai 1985 blei retningslinjer for avsetning og disponering av Noregs Banks resultat opphavleg vedteke i statsråd 7. februar 1986. Retningslinjene er endra fleire gonger, seinast ved kgl. res. 6. desember 2002, og har no slik ordlyd:

1. Av Norges Banks overskudd avsettes til kursreguleringsfondet inntil dette har nådd 5 prosent av bankens fordringer i norske verdipapirer og 40 prosent av bankens netto valutareserver unntatt immuniseringsporteføljen og de midler som forvaltes for Statens petroleumsfond, andre fordringer på/forpliktelser overfor utlandet og eventuelt andre engasjementer som av hovedstyret vurderes å ha ikke ubetydelig kursrisiko.

Immuniseringsporteføljen svarer til den del av Norges Banks valutareserver som er skilt ut som egen portefølje der avkastning godskrives/belastes staten i samme års regnskap. Det samme gjelder for porteføljen til Statens petroleumsfond.

2. Dersom kursreguleringsfondet er større enn det som følger av forholdstallene nevnt under pkt. 1, første avsnitt, skal det overskytende tilbakeføres til resultatregnskapet.

Dersom kursreguleringsfondet faller under 25 prosent

av bankens netto valutareserver unntatt immuniseringsporteføljen og de midler som forvaltes for Statens petroleumsfond, og andre fordringer på/forpliktelser overfor utlandet ved utgangen av året, skal det tilbakeføres tilgjengelige midler fra overføringsfondet til Norges Banks regnskap inntil kursreguleringsfondet når full størrelse i henhold til punkt 1.

3. Eventuelt overskudd etter avsetning til, eller tilførsel fra kursreguleringsfondet, avsettes til overføringsfondet.
4. Eventuelle underskudd i Norges Banks regnskap etter disposisjoner nevnt under punkt 2 dekkes ved overføringer fra kursreguleringsfondet.
5. Fra overføringsfondet overføres ved hvert årsoppgjør

til statskassen et beløp svarende til en tredjedel av innestående midler i overføringsfondet.

I samsvar med uttale frå Finansdepartementet blir det overført 37,0 millionar kroner frå annan eigenkapital som følgje av nedskriving på tidlegare oppskrivne egedelar. Beløpet blir tilført resultat til disposisjon.

I tråd med retningslinjene gjer hovudstyret framlegg om desse overføringane og disponeringane:

I samsvar med pkt.1 blir årsoverskotet etter andre disponeringar, 3 376 millionar kroner, avsett til kursreguleringsfondet.

Det er ikkje midlar i overføringsfondet, og det blir derfor ikkje gjort overføring til statskassa.

Oslo, 25. februar 2009

Svein Gjedrem
(leiar)

Jan Fredrik Qvigstad
(nestleiar)

Liselott Kilaas

Vivi Lassen

Brit K. Rugland

Asbjørn Rødseth

Øystein Thøgersen

Jan Erik Martinsen
(tilsettes representant)

Tore Vamraak
(tilsettes representant)